

**Програма
комплексного кваліфікаційного іспиту
зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)**

I. СТРУКТУРА ІСПИТУ

1. Іспит проводиться у письмовій формі.
2. Екзаменаційний білет містить **три питання**:
 - одне з блоку педагогіка/психологія – *максимум 30 балів*;
 - одне з блоку географія України – *максимум 35 балів*;
 - одне з географія Світу – *максимум 35 балів*.
3. Тривалість іспиту становить **90 хвилин**.

II. ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ ТА ПЕРЕЛІК ТЕМ

Блок педагогіка/психологія

Педагогіка середньої школи

1. Розвиток освіти, навчання, виховання в Україні (історичний аспект)
2. Дидактика середньої освіти – теорія освіти та навчання
3. Загальні методи і засоби навчання
4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів
5. Зміст та методи виховання

Загальна та вікова психологія

1. Дитинство в історико-культурній перспективі
2. Е. Еріксон та психосоціальний розвиток особистості
3. Ж. Піаже про когнітивний розвиток дитини
4. Провідна діяльність дитини в теорії Д. Ельконіна
5. Психологічні особливості раннього дитинства

Блок географія України

Фізична географія України

1. Фізико-географічне положення України
2. Тектонічна будова України
3. Рельєф України
4. Загальні риси клімату України
5. Ґрунти України
6. Поверхневі води України
7. Рослинність та тваринний світ України
8. Природні зони України
9. Чорне та Азовське море
10. Несприятливі природні процеси та явища в Україні
11. *Географічна номенклатура* (географічний мінімум): рельєф, поверхневі води, берегова смуга

Соціально-економічна географія України

1. Державна територія України та її основні просторові характеристики
2. Державний кордон України
3. Адміністративно-територіальний устрій України
4. Географія галузей промисловості України
5. Географія сільського господарства України
6. Суспільно-географічне районування території України

Блок географія Світу

Географія материків та океанів

1. Географічне положення однієї з частин світу (Європи, Азії, Африки, Північної Америки, Південної Америки, Австралії)
2. Тектоніка та рельєф однієї з частин світу (Європи, Азії, Африки, Північної Америки, Південної Америки, Австралії)
3. Загальні риси клімату однієї з частин світу (Європи, Азії, Африки, Північної Америки, Південної Америки, Австралії)
4. Поверхневі води однієї з частин світу (Європи, Азії, Африки, Північної Америки, Південної Америки, Австралії)
5. Природні зони однієї з частин світу (Європи, Азії, Африки, Північної Америки, Південної Америки, Австралії)
6. *Географічна номенклатура* (географічний мінімум): рельєф, поверхневі води, берегова смуга

Географія: країни та регіони

1. Загальна суспільно-географічна характеристика Європи
2. Суспільно-географічна характеристика країн Західної Європи
3. Суспільно-географічна характеристика країн Південної Європи
4. Суспільно-географічна характеристика країн Східної Європи
5. Загальна суспільно-географічна характеристика регіону Північна Америка
6. Загальна суспільно-географічна характеристика Латинської Америки
7. Суспільно-географічна характеристика країн Центральної Америки та
8. Карибського басейну
9. Суспільно-географічна характеристика Ла-Платських країн
10. Суспільно-географічна характеристика Андських країн
11. Загальна суспільно-географічна характеристика Східної Азії
12. Суспільно-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії
13. Суспільно-географічна характеристика субрегіону Південно-Західна Азія
14. Суспільно-географічна характеристика країн Центральної та Північної Азії
15. Суспільно-географічна характеристика Австралії та Океанії
16. Загальна суспільно-географічна характеристика Африки
17. Суспільно-географічна характеристика країн Північної Африки
18. Суспільно-географічна характеристика країн Західної та Центральної Африки
19. Суспільно-географічна характеристика країн Східної та Південної Африки

ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Таблиця 1.

Критерії оцінювання відповідей з блоку педагогіка/психологія
(має 30 б.)

Бали	Рівень підготовки та характеристики відповіді
26-30	Високий: Глибоке знання теоретичного матеріалу. Використання наукової термінології. Логічна послідовність, наведення прикладів із практики навчання або вікових особливостей.

20-25	Достатній: Тема розкрита повністю, але присутні незначні неточності у формулюваннях. Матеріал викладено грамотно, проте бракує власних узагальнень.
12-19	Середній: Відповідь фрагментарна, охоплює лише основні поняття. Допущено помилки у трактуванні психологічних теорій чи педагогічних методів. Плутанина в термінах.
1-11	Низький: Поверхневі знання. Відсутність розуміння ключових категорій (наприклад, стадій розвитку за Піаже чи методів навчання).
0	Відсутність відповіді або повна невідповідність темі.

Таблиця 2.

**Критерії оцінювання відповідей з блоку географія України/географія Світу
(має 35 б. за кожне питання)**

Бали	Характеристики відповіді
31-35	Відмінно: Вичерпна відповідь. Чітке знання географічних об'єктів (номенклатури). Розуміння взаємозв'язків (наприклад, як тектоніка впливає на рельєф). Грамотне використання цифр та фактів.
24-30	Добре: Тема висвітлена правильно, номенклатура вказана майже без помилок. Можливі дрібні помилки в економічних показниках чи назвах другорядних об'єктів.
15-23	Задовільно: Знання матеріалу на рівні загальних уявлень. Значні пропуски в номенклатурі. Опис явищ без пояснення їх причин (констатація фактів без аналізу).
1-14	Незадовільно: Грубі географічні помилки (переплутані материки, зони, галузі). Незнання карти. Відповідь не структурована.
0	Відповідь відсутня.

При оцінюванні географічних питань особлива увага приділяється знанню географічного мінімуму (номенклатури) та розумінню причинно-наслідкових зв'язків.

Таблиця 3.

Загальна шкала переведення балів

Після підсумовування балів за всі три питання (30+35+35) загальний результат виставляється за такою шкалою:

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
0-59	Незадовільно